

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK – Contich

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat deze uitgave reeds aan Nr 325 is en veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. 't Portiertje van Roeselare — 301. De Kleine Tooneel-
speelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in
Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. —
306. De Wonderbare Redding. — 307. Naar Congo. — 308.
De Vrienden der Slaven. — 309. Fiere Margriet van Leuven.
310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. —
312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Tee-
cens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan.
— 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter
an Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De
Vo'fjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het
Gezin van den Visscher. — 322. De Wilde Cow-Boy. — 323.
Leizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen.
— 325. Kerstmis in de Sneeuw.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

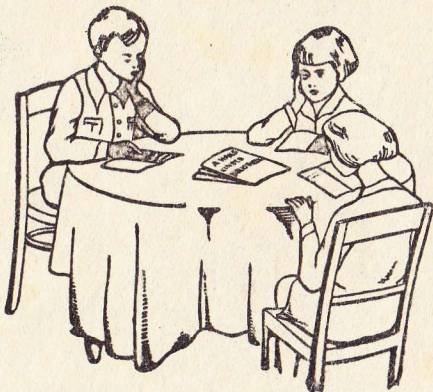
Nr 330.

A. HANS.

De Dankbare Soldaat

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

A. HANS.

Nr. 330.

De Dankbare Soldaat

Uitgave
A. HANS-VAN DER MEULEN
CONTICH.

 DE DANKBARE SOLDAAT

I.

Jim Burns en Tom Fulton zaten samen in een loopgraaf, vóór Ieper. Zij waren twee Engelsche soldaten. Het was toen in 1917 een ongelukkige tijd voor Europa en zelfs ook buiten Europa.

Er woedde een vreeselijke oorlog. Aan de eene zijde stonden Britten, Italianen, Amerikanen, Franschen, Belgen; aan de andere Duitschers, Oostenrijkers, Hongaren, Turken. Dus 't was overal ellende. In West-Vlaanderen ook ging het wreed toe.

Jim Burns en Tom Fulton hadden in de voorste linie een wachtpost en zoo juist was Jim door een granaatscherf in den arm gewond, 't Scheen niet erg te zijn en Tom verbondt zijn vriend. Er was geen denken aan om nu achteruit te gaan naar een hulppost, waar een dokter was. De Duitschers schoten met de kanonnen en de Britten antwoorden, en de heele streek stond onder vuur.

't Ging gruwelijk toe, ook in Vlaanderen, waar

dagelijks jonge, kloeke mannen 't leven verloren en anderen ontzettend verminkt werden.

Toen Tom zoo met zijn kamaraad bezig was, doken eensklaps soldaten op. 't Leek wel of ze uit den grond oprezen. 't Waren Duitschers! Zij deden een aanval. 't Was voor Tom en Jim te laat om de wapens te grijpen en zich te verdedigen. Alles kwam zoo onverwacht. Ook schildwachten, die nog vóór hen stonden, waren overrompeld geworden.

Jim en Tom moesten zich overgeven. Zij werden naar achteren gezonden en vielen er in handen van andere Duitschers.

Zij waren met andere Engelschen krijgsgevangenen gemaakt en naar een ruimte in een bosch gestuurd. En dien dag kwamen er nog veel meer Engelschen bij. De Duitschers hadden een paar loopgraven genomen. Op een anderen dag zouden de Britten die weer terug nemen en ook krijgsgevangenen maken. Dat ging over en weer. En dan meldde men in de dagbladen, dat er geen nieuws was van het front, maar er lagen in de ineengesloten loopgraven toch talrijke dooden en in de hospitalen vele gewonden en er zou in menige woning weer verdriet en rouw zijn, als het nieuws daar toe kwam.

Jim Burns en Tom Fulton bevonden zich dien avond in een stad. Ze hoorden, dat het Roeselare

was. 't Geschut had er veel huizen beschadigd, maar er woonden toch nog burgers.

De krijgsgevangenen lagen in een school. Zij wisten, dat ze naar een kamp in Duitschland gestuurd zouden worden.

't Was al laat. Jim woelde op het stroo.

— Hebt gij pijn? vroeg Tom Fulton.

— Ja... Die wonde...

— Wij hadden naar een dokter moeten vragen...

Tom legde zijn hand op Jim's voorhoofd.

— Gij hebt koorts, zei hij.

— Och, ik zal wel in slaap vallen...

— Maar morgen vragen we een dokter.

De meeste gevangenen sliepen. Zij waren doodelijk vermoeid en rustten nu.

't Was al nacht, toen Jim Burns nog altijd wakker lag.

— Wat doet ge toch? vroeg hij zacht aan Tom, die op handen en voeten rondgekropen had...

— O, Jim, ze letten niet veel op ons, omdat allen slapen. Ik heb een bres in den muur gevonden. 'k Voelde trek en ik ben op onderzoek uitge-weest... Wij kunnen door dat gat weg kruipen. Kunt gij mee?

— Ja... Maar wat dan?

— Ik denk dat burgers ons wel zullen helpen. Ik heb bemerkt dat er nog in de stad zijn. Ik wil

veel wagen, om niet in Duitschland terecht te komen. Me dunkt, we kunnen van hier in Holland geraken...

Jim Burns voelde plots de zucht naar de vrijheid, en hij beheerschte zijn pijn.

— Ik ben gereed, fluisterde hij.

Tom Fulton hief het hoofd op. De zaal was flauw verlicht. En hij kon nauwelijks de twee Duitsche schildwachten bij de deur zien. Jim en Tom lagen in den versten hoek

— Volg me... maar stil, hoor! zei Tom heel zacht.

Zij kropen op handen en voeten, naar een kleine gang. En daar was in den muur een gat, blijkbaar ook door een bomsherf geslagen.

Tom en Jim konden er zich door wringen, en zij kwamen zoo op een binnenplaats, waar wagens stonden en allerlei rommel lag.

— Wij moeten nu over een muur klimmen, fluisterde Tom.

— Ik volg u overal.

Tom speurde rond. 't Leek wel of hij uilen-oogen had en in 't donker kon zien.

— Wij kruipen op dezen wagen, zei hij, en van daar op den muur... 'k Laat mij dan van den muur zakken... en ik zal u naar beneden helpen. Pas op uw arm!

De vlucht gelukte en de twee kamaraden stonden nu in een stille straat.

— Waarheen nu? vroeg Jim.

— Zoeken... en moed houden, vriend... 't Is een donkere avond en de stad ligt in 't duister voor de vliegers... Wij moeten buiten de plaats geraken.

Tom en Jim begrepen wel, dat ze hun leven waagden. Als zij gegrepen werden, zou het hun niet baten te beweren, dat ze ontsnapte gevangenen waren. Dan werden ze beschouwd als spionnen en onbarmhartig dood geschoten... Zoo gaat het in den wreeden oorlogstijd toe.

Tom ging voorop en Jim volgde. Zij slopen langs de muren. 't Was stil hier... Roeselare lag toch al een eindje van 't front. Maar ze hoorden in andere straten 't gerij van wagens. Men bracht allerlei voorraad naar 't front. Uit die drukte moesten de twee vrienden weg blijven. Tom koos dus de stille straten...

— Pas op, waarschuwde hij, en trok zijn vriend mee onder een poort.

Ze legden zich plots op den grond, want ze hoorden stappen.

Een Duitsche patroelje kwam voorbij te midden der straat, doch merkte niets.

— Dat is in orde, fluisterde Tom. Vooruit maar weer, en moed gehouden.

Zij doolden voort in de hun onbekende stad, langs gesloten huizen, en fabrieken.

— Wij zijn buiten de stad, zei Tom. De wo-

ningen staan niet meer aan elkaar vast gebouwd. Er zijn al velden...

Jim Burns was afgemat. Hij kon haast niet meer voort. De koorts kwelde hem. Tom bespiedde zijn moeilijken gang. En hij nam hem bij den arm.

— Nog een eindje, fluisterde hij. En dan vragen wij ergens hulp aan burgers. Ge weet, dat ik te Proven en Watou wat Vlaamsch geleerd heb. Dat zal ons te pas komen. Moed houden, jongen...

— Ja, ja... En als ik niet meer kan, gaat gij alleen verder.

— Dat nooit! Wij zijn altijd samen geweest en wij blijven samen, wat er ook gebeurt.

Tom was te Londen knecht in een pakhuis aan de haven geweest, Jim Burns had gestudeerd en was bemiddelder dan Tom, met wien hij dikwijls sigaretten, tabak, chocolade en andere artikelen, welke hij van huis kreeg, gedeeld had.

Zij waren beste vrienden. En Tom meende het, nu hij zei, dat hij zijn kamaraad niet in den steek zou laten.

Ze verlieten de groote baan waarop ze uitgekomen waren, en kozen een binnenweg, waar ze veel minder kans hadden Duitschers te ontmoeten... Zoo sukkelden ze voort. Jim leunde zwaar op Tom...

Nand Spellink woonde nog altijd met zijn vrouw en zijn twee dochters Bertha en Elodie op zijn kleine hoeve. Twee zoons waren aan het front bij den IJzer.

't Gebeurde wel, dat er bommen dicht bij de hoeve met geweld ontploften, zoodat de scherven in 't ronde vlogen. Maar boertje Spellink, zooals men hem noemde, wilde niet vertrekken.

— Als de Duitschers me weg jagen, moet ik gaan, maar eer hoepel ik niet op, zei hij. Als de jongens daar aan den IJzer doorbreken, moeten ze vader en moeder thuis vinden, om hen te ontfangen.

Nu lag 't gezin in de rust. De meisjes hadden hun bed in den kelder gezet. Daar waren ze veiliger voor de bommen. Veel menschen in Vlaanderen brachten de nachten onder den grond door en in steden als Kortrijk, Meenen en elders had men gaten in de keldermuren gekapt om zoo te kunnen vluchten als het huis getroffen werd door een bom van een vlieger.

Elodie Spellink, die veertien jaar was, werd wakker. Zij wekte haar zuster.

— Bertha, zei ze, er wordt op de deur geklopt.

— Laat me slapen, antwoordde Bertha geuwend.

— Ja, maar ik zeg u dat ze kloppen.

Maar Bertha scheen niet klaar wakker te kunnen worden.

Elodie sprong uit bed en klom de trappen op.

— Vader, riep ze met gedempte stem.

Boertje Spellink sliep niet vast. Dadelijk was hij van de voute in de keuken.

— Wat is er? Hoort ge vliegers? vroeg hij.

Men merkte de aankomst van vliegers door luid geronk in de lucht.

— Neen, vader, maar ze kloppen op de deur, sprak Elodie. Het zullen Duitschers zijn.

— Dan gebaren we, dat we het niet hooren...

— Maar, vader...

— Tut, tut... kruip in uw bed...

Men klopte weer. En Spellink bromde, dat men hem toch 's nachts wel gerust kon laten.

Hij schoot eenige kleeren aan. 't Leek hem zonderling, dat er op de achterdeur geklopt werd. Duitschers kwamen aan de voordeur.

Hij ging door het schotelhuis en vroeg:

— Wie is er daar?

— Open... goed folks! klonk het terug.

— Dat is Vlaamsch, mompelde Spellink. Misschien een doolaar. Ik heb toch een hart in mijn lijf.

Hij schoof de grindels weg. Twee mannen gleden binnen. Het waren Jim Burns en Tom Fulton.

Spellink deed de deur dicht.

— Wie zijt gij? vroeg hij.

— Engelsch soldaat... gevangt door den Duitsch... en wekkeloop van Roeselaar, antwoordde Tom, die immers vrij goed Vlaamsch had geleerd.

— Weggelooien... gij hebt gelijk, sprak Spellink.

— Wij wil to Holland, hernam Tom.

— Maar jongen, gij komt van Roeselare en gij moet naar Holland, en gij loopt hier recht op 't front.

— Mijn komraad siek, vervolgde Tom. Hij is gewoended...

— Alloh, komt binnen, jongens! noodigde Spellink. Voorzichtig, stoot uw bol niet... Ik zal een lichtje maken, maar wij moeten oppassen, want als de Duitschers een glinstering zien van een pijptabak, peinzen ze aan spionage seinen.

Doch de blinden waren gesloten en Spelling stak een kaarsje aan. En nu bekeek hij zijn gasten.

— Ja, gij zijt Engelschen, zei hij. Ik zie het.. Maar, sprak hij voort tot Tom, uw kamaraad valt haast omver.

— Hij is gewoended...

— Wij zullen hem helpen... Ik heb ook twee zonen aan het front... en wij bidden elken dag God, dat zij ook brave menschen mogen ontmoeten, want, jongens, die ver van moeder zitten, zijn sukkelaars.

Vrouw Spellink had zich haastig gekleed en kwam ook zien.

— Engelsche krijgsgevangenen, die uit Roeselare gevlucht zijn, vertelde Spellink. Wij moeten ze helpen. Victor en Karel kunnen ook zoo ergens toe komen...

— Ja, ja...

Vrouw Spellink knikte de Engelschen tegen toe, en haalde reeds eten te voorschijn.

— Wij moeten van dien eenen zijn arm eens nazien... De sukkelaar is gekwetst! zei Spellink.

Jim trok zijn jas uit. De linkerarm was beneden den elleboog blauw en gezwollen. Vrouw Spellink zuiverde de kleine wonde. Zij had nog goede zalf in huis en ze zei, dat die het kwaad weg trok. Zij legde een goed verband.

— Die jongen moet slapen, zei Spellink. Van nacht kan hij op zolder liggen. Wij zullen morgen verder zien.

— Maar eerst eten, drong vrouw Spellink aan.

Elodie kwam ook eens kijken, maar Bertha

sliep voort. Elodie hoorde wie die twee jonge mannen waren en ze hielp moeder.

Jim had meer dorst dan honger. Tom at smakelijk.

— O, gij zijt goed for us... zei hij dankbaar.

— Van eigen, antwoordde boer Spellink. Van waar zijt gij?

— Van Londen... mijn komraad van farder in Engeland...

— Getrouwd?

— Ja, ja...

Tom haalde een portret voor den dag. Hij toonde een vrouw met twee kleine kinderen. En de tranen schoten hem in de oogen. Hij kuste dan de foto.

— Gij zijt een goede vader... ik zie het al, zei Spellink. En is uw vriend ook getrouwd?

— No...

— Maar hij is te moe nu om te klappen. Wij zullen morgen wel eens verder met hem klappen. Nu moet ge alle twee in bed...

— O, een bed! riep Tom uit.

— Maar niet zoo luid klappen, vermaande Spellink. Zij zullen langs dezen kant, naar het front op, wel geen gevangenen zoeken, maar wij kunnen toch niet voorzichtig genoeg zijn.

Moeder en Elodie maakten het bed op zolder

gereed en weldra lagen de twee vluchtelingen rustig onder dit gastvrij dak.

Spellink had hen naar boven gebracht. Nauwelijks was hij beneden, of er werd weer geklopt, nu op de voordeur.

— Duitschers! fluisterde moeder angstig.

Spellink bleef kalm.

— In uw bed... Elodie ook... rap! beval hij zeer zacht. Laat mij doen!

De vrouw en de dochter verdwenen. Spellink stak vlug borden en kommen weg. Van de soldaten was niets beneden gebleven. Spellink bond een handoek om zijn hoofd.

En zonder iets tot de Engelschen te zeggen, deed Spellink bedaard de deur open. Twee Duitschers traden binnen.

— Ha, Fred, gij nog op wandel? vroeg boer Spellink.

Hij kende een der mannen.

— Nog licht in haus... wir haben het gezien onder de deur... sprak de ander die er strenger uitzag.

— Ja, ik ben opgestaan, hernam Spellink.

Hij trok een benauwd gezicht en wees op den doek.

— Tandpijn, zei Fred. Neen, dan kan man niet in bed bleiben.

— Zeer in de tanden... ge zoudt er zot van worden! beweerde Spellink.

De andere soldaat keek eens rond.

— Ik heb 't u wel gezegd, dat er hier niets verkeers gebeurd, zei Fred tot zijn kamaraad.

— Kein licht machen in de nacht, verbood de gezet.

— Maar zoo'n kaarsje...

— Ik zal 't uitblazen, beloofde Spellink. Wat zouden wij hier spioneeren!

Fred haalde de schouders eens op en wenschte Spellink beterschap.

Hij behoorde tot de wacht van een naburige stapelplaats van allerlei materiaal, en zoo kende hij Spellink.

De soldaten vertrokken.

— Saluut en de wind van achter... maar Fred is een brave jongen, die niets beters vraagt dan dat de oorlog rap gedaan zij en hij naar zijn vrouw en kinderen mag gaan, mompelde Spellink, terwijl hij de deur sloot.

— Ze zijn weg, zei hij tot zijn vrouw.

— Maar als ze morgen merken, dat er gevangenen gevlucht zijn, kunnen ze aan uw licht peinen en terug keeren.

— Maar ze zullen de twee mannen niet vinden.

Spellink ging naar boven. Jim sliep, doch Tom was nog wakker.

— Hebt gij ze gehoord? vroeg de boer.

— Ja... Duutsers, hé?

— Ze zijn al weg! Slaap maar gerust!

Spellink vertelde hoe hij de twee soldaten afgescheept had.

— Joe zijn good for us, zei Tom ontroerd.

— Tut, tut... Morgen zullen wij verder zien.

En spoedig was het weer stil in huis. Maar Spellink was vroeg op. Hij zocht kleeren van zijn zoons en bracht die naar boven. Tom, die niet zeer vast sliep, werd wakker. Hij richtte zich op, want altijd was hij op zijn hoede voor gevaar.

— Duutsers? vroeg hij.

— Neen, neen...

Spellink deelde hem mee, dat hij hun burgerkleederen bracht en de uniformen zou verbranden. De Engelschen moesten natuurlijk vermomd naar Holland.

— Ik peins dat mijn komraad very ziek is, zei Tom.

— Wij zullen voor hem zorgen.

Elodie kwam uit den kelder. Zij sprak even over de Duitschers.

— Ge moet me nu helpen, zei Spellink. Maak vuur in den oven... we zullen de soldatenkleeren verbranden. En dan gaan we naar 't hooizoldertje... we zullen daar een kamertje inrichten voor de twee jongens, want ze kunnen vandaag nog niet weg. Die een is ziek.

't Duurde niet lang of de uniformen waren

verbrand. En op den hooizolder werd in een hoekje een bed gelegd en behendig door opgestapelde stroobossels verborgen.

— 't Zal hier goed warm zijn... en 't is nog maar October, zei Spellink. De Duitschers mogen in huis weg en weer loopen. Ze vinden onze gasten niet.

Jim en Tom moesten nu verhuizen. Jim rilde van de koorts. Spellink duffelde hem goed in.

— Er zal een dokter komen, beloofde hij.

Moeder en Bertha waren nu ook op. Elodie ging naar de stad om een burgerdokter te vragen eens te willen komen. Zij zei niet voor wie het was.

Een paar uur later kwam de dokter.

— Wie is er hier ziek? vroeg hij, binnen tredend.

— Wel, ik heb in de munit op mijn hooizolder een paar vogels zitten, die vannacht onder mijn dak zijn komen vliegen, antwoordde Spellink. En een ligt met een lamme vlerk.

— Belgische soldaten? fluisterde de dokter.

— Engelsche... Zij waren krijgsgevangenen gemaakt en konden uit Roeselare vluchten.

— Ja, er zijn gisteren Engelschen binnen gebracht.

Spellink deelde dan mee, wat Jim Burns scheelde.

— Wij doen gevaarlijk werk, sprak de dokter,

Maar 't is onze plicht. Spellink, gij zult allen zwijgen, ook tot geburen of familie?

— Peinst ge dat ik gaarne naar Duitschland zou vertrekken? En vertrekken is nog niets... doch er moeten blijven! Niemand zal er iets van weten, dokter!

Spellink ging dan met den geneesheer naar den hooizolder. Het was er zoo donker, dat de boer een lantaarn moest aansteken. De dokter onderzocht nauwkeurig de wonde.

— 't Is ernstig, zei hij. En 't wordt een lange verzorging.

— Maar zoo'n kleine wonde, merkte Spellink op.

— Ja, ja... begin van bloedvergiftiging.

— Ja? Dat is erger... Maar ge blijft hier als een zoon van den huize, vervolgde Spellink tot Jim.

En de dokter vertaalde dat.

— Tom, vertrek gij maar! drong Jim bij zijn vriend aan.

— En u achter laten! Nooit!

— Gij kunt morgen in Holland zijn, buiten alle gevaar.

— Met u in 't gevaar of met u in Holland! besliste de trouwe vriend.

De dokter zou over een uur terug keeren. En toen had hij het noodige mee voor een kleine operatie daar op den hooizolder.

Jim leed veel pijn, maar doorstond alles moedig. De dokter gaf hem ook iets tegen de koorts. En Tom zou bij zijn kamaraad waken.

Duitschers liepen in de buurt, doch geen een vermoedde, wat er op Spellinks hoeve voorviel.

III.

De dokter kwam elken dag. Jim Burns werd nu beter, maar zekeren dag had de dokter gevreesd, dat hij zou sterven. Gelukkig keerde de ziekte.

Al drie weken waren Jim en Tom nu hier. En al dien tijd bleven ze op den hooizolder. Alleen 's avonds kwam Tom eens buiten om wat frischer lucht te ademen. Dikwijls waren er Duitschers in huis geweest, maar geen van hen merkte iets ongewoons. Eenige malen per dag brachten Spellink, Elodie of Bertha eten en drinken naar boven. Moeder had de twee soldaten ondergoed gegeven.

Ja, ze werden hier werkelijk als zonen des huizes behandeld.

En na een maand kon Jim ook als eens beneden komen en zich weer gewennen aan de buitenlucht.

Weer was het nacht. Op de hoeve van Spellink heerschte rust, maar eensklaps schrokken

allen wakker. Vreeselijke slagen klonken en daarop volgde nog een ander groot lawaai.

Boer Spellink werd uit zijn bed geslingerd.

— Bommen! schreeuwde hij. 't Huis is voor-zeker geraakt.

Gillend stormden de meisjes uit den kelder. Ook moeder jammerde.

— Zwijgt toch! riep Spellink. Er is al gerucht genoeg geweest. En we zijn toch niet dood. Ons huis staat overeind. Ik zal naar 't schuurtje gaan zien... Wie weet, hoe we de Engelschmans vinden!

Spellink stak een lantaarn aan. Zijn vrouw bracht zijn kleeren. In een oogwenk was de boer gereed. Hij dook de lantaarn onder een doek en liep over het hof naar het schuurtje.

— Ja, 't oud kraam ligt in elkaar, zei hij ontsteld. En die twee arme jongens! Moeten die nu hier den dood vinden door bommen van hun eigen volk? Zij moesten toch ophouden met dat vliegen... Een schrikkelijke, beestachtige moordery, heel die oorlog.

Maar plots stonden Jim Burns en Tom Fulton vóór hem.

— Leeft gij nog? vroeg Spellink verlicht. Van eigen, als ge dood waart zoudt gij niet op uw beenen staan. Niet gewond?

— No, no, antwoordde Tom. We fals met de bed en de stroo fal up us... En we kreeg uut...

— God zij gedankt, dat gij er zoo afgeraakt zijt. Maar pas op nu... de Duitschers kunnen komen... En dat was nu nog erger dan bommen. Kom in huis!

Spellink stak de Engelschen weer op zolder. En 't duurde niet lang, of de Duitschers van de stapelplaats, waarvoor de bommen bedoeld waren geweest, kwamen aangelopen.

— Geen dooden? vroegen ze.

— God zij geloofd, neen... 't Is op de schuur geweest... Maar 't was dicht gepast, antwoordde Spellink.

De Duitschers keken even en verdwenen dan weer.

's Morgens zag Spellink dat de bom een eind van de schuur gevallen was en dat scherven een der zijmuren weg geslagen hadden. Tom en Jim waren met 't zoldertje en al het stroo naar beneden gegleden.

Er kwamen eenige officieren die de schade opnamen.

— Als ze nu maar niet hun neus op zolder steken, dacht Spellink, die toch niet gerust was.

Een der officieren woelde in den hoop.

— Er heeft daar toch iemand geslapen, zei hij. Zie het bed met de lakens en dekens.

Hij sprak tamelijk goed Vlaamsch. Elodie stond op 't hof en verstond alles. Zij ging vlug in huis.

— Vroeger sliep er een van de zoons, antwoorde Spellink. Toen hadden we nog een koe maar nu is er alleen nog een geit en die staat in 't stalletje aan 't huis.

— Uw zoons zijn al drie jaar soldaat. En die dekens en lakens liggen daar nog. Zeg eens, zijn er hier nog andere menschen buiten uw familie? vroeg de officier.

— Maar mijnheer, dan zouden ze daar in brokken en stukken liggen, als zoo'n schuur invalt, beweerde Spellink, wiens hart bonsde.

De officier liep echter in huis.

— Ze zijn er aan! mompelde Spellink. En ik mag me gereed maken voor een reis naar Duitschland.

Hij volgde den Duitschen overste. Deze ging in alle kamers en klom de ladder op naar den zolder.

Spellink beefde van angst. De officier kwam echter terug.

— Wie slaapt er soms in de schuur? vroeg hij aan de vrouw.

— Bah, nu en dan een gebuur of familie... Elken dag vallen er huizen in brokken...

— Eer de Winter uit is, ligt heel de streek plat, verzekerde Spellink, die al zich weer opgelucht voelde, al begreep hij niet, waar de Engelschen gebleven waren.

— Gij moogt geen andere menschen in huis

hebben, dan er op die kaart aan de deur staan! herinnerde de officier. Maar ge moet vandaag verhuizen...

— Mijnheer toch! kloeg Spellink.

— Ja... Ge ziet nu zelf hoe gevaarlijk het hier is. Op een nacht wordt ge allen dood geslagen.

— Maar waar moeten we heen?

— Naar de stad. Binnen kort kunt ge dan met heel Roeselare verhuizen naar 't Noorden. Goed begrepen... Gij moet morgen hier weg zijn!

De officieren vertrokken. Spellink wenschte ze ook den wind van achter toe.

— Maar waar zijn onze vogels gevlogen? vroeg hij.

— Elodie is ze bijtijds komen verwittigen en ze heeft ze in den oven van 't bakkot gestoken, antwoordde zijn vrouw.

— Ha, dat is goed! Elodie is slim... Ze moeten daar nu een tijd blijven en vanavond vertrekken. Zij kunnen niet mee naar Roeselare. Dan loopen ze in 't net.

— Vader, mag ik hen, als 't donker is, naar nonkel Emiel te Tielst brengen? vroeg Elodie.

— Zoudt gij dat durven?

— O, ja... En ik kom morgen terug. Nonkel zal wel zorgen, dat ze verder geraken.

— Wat peinst gij er van, moeder?

— Als Bertha ook meegaat, vind ik het goed, antwoordde vrouw Spellink.

— O, ik wil wel, zei Bertha

— Maar waar moeten wij heen? hernam Spellink. Zoo'n officier zegt wel: « Verhuizen », maar hij vraagt niet waar we moeten inkruipen.

— Bij nicht Emerance, zei zijn vrouw. Ik ben eigenlijk blij, dat wij hier weg trekken; 't leven gaat toch boven alles.

— Die vervloekte oorlog! zei Spellink. Och, verhuizen is nog niets! Er gebeuren aan het front al andere dingen! O, als ik mijn twee jongens maar terug krijg, dan mogen ze me naar honderd parochies zenden.

Spellink ging naar 't kleine bakhuis en opende den oven.

— Ze zijn weg, zei hij. Maar blijf heel den dag daar zitten... Als het donker is, brenge wij u weg.

— We bring joe in troebel... de Duutsmans sjal joe pak! Wil we nou gaan? vroeg Tom.

— Om recht in de armen van de Duitschers te loopen en dan tegen een paal te staan waar ze u dood schieten! Moest ik u daarvoor zoo lang weg steken... Houd u maar zoo stil als brooden in den oven... en we bakken de Duitschers een goede poets.

Spellink ging heen.

— Een poets, mompelde hij. 't Zijn toch geen lachedingen. 't Gaat om hun leven. God helpe ons allen.

't Was nu druk op de hoeve Vrouw Spellink begaf zich naar de stad, om met nicht Emerance te spreken. Zij kaerde terug met de boodschap dat nicht allen verwachtte.

— Ge hebt toch van de Engelschmans niet gesproken? vroeg de boer.

— Dat kunt gij peinzen!

— Want nichte is een goed mensch, maar ze heeft een lange tong en klapt gaarne met haar geburen...

Op een kar werd eerst beddegoed geladen. Vroeger had Spellink een koe, die ook als trek-dier diende, want hij was altijd een arm boertje geweest. Nu spande hij zich zelf voor de kar en zijn vrouw en dochters duwden.

— Me niet met de zweep slaan, schertste vader, want hij wilde nog vroolijk blijven.

Zoo reden ze over en weer. Tegen den avond was alles over.

— Ons huis staat hier verlaten en dood, zei Spellink. Wacht tot 't koud wordt, dan stoken de Duitschers de deuren, de trap, de balken op, alles wat van hout is. Och, ja, 't is oorlog! Als de jongens maar terug mogen komen.

— Wij bidden er elken dag voor, sprak moeder.

In twee jaar hadden ze geen nieuwe meer gehoord, want tot hier, dicht bij het front, durfden de brieven-smokkelaars niet meer te komen.

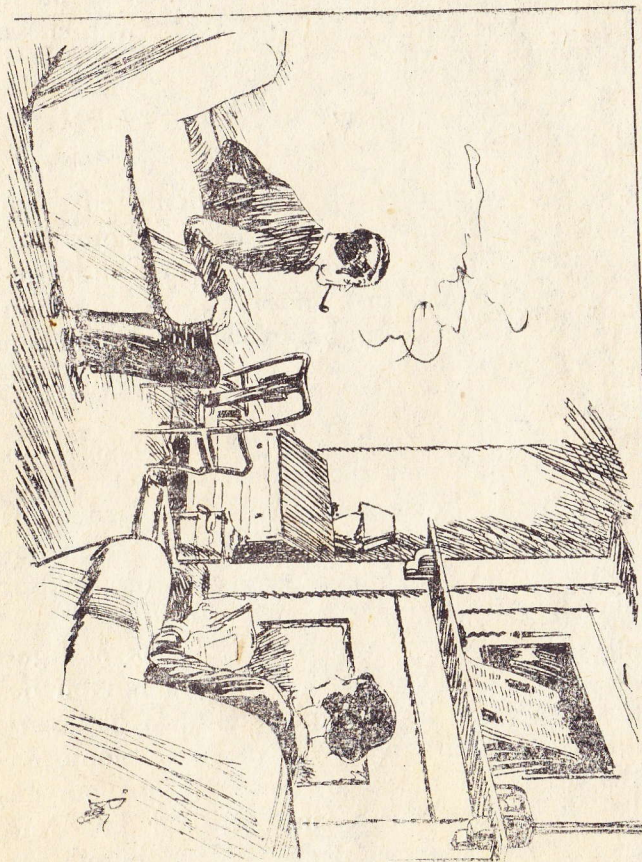
't Was nu donker. En Jim en Tom verlieten den oven. Zij waren eerst stram en stijf, maar dat ging wel gauw over.

Elodie en Bertha stonden gereed. Ontroerd namen de Engelschen afscheid. En vader en moeder Spellink waren ook bewogen.

— God beware u allen, zei vrouw Spellink met een snik.

Elodie en Bertha leidden de vluchtelingen over de velden in de richting van Ardooie. Maar achter dit dorp kwamen ze op een grooten weg. 't Was gelukkig zeer donker Elodie, die dikwijls bij oom verbleven had, kende goed de streek. En de reis verliep voorspoedig.

Eenige malen verstopten allen zich in een gracht of achter een haag, als ze gerucht hoorden. En toen kwamen er ook Duitschers voorbij. De familie keek vreemd op van het bezoek... maar oom was dadelijk bereid Jim en Tom verder te helpen. Hij zou ze dien nacht nog naar Aalter brengen. En vandaar moesten ze naar Maldegem, waar ze bij de Hollandsche grens zouden zijn.

Den volgenden dag keerden de meisjes terug. Zij hadden hun taak volbracht.

Een week nadien moesten de Roeselaars hun stad verlaten. En de Spellinks kwamen te Wetteren terug.

V.

't Was al meer dan een jaar na den vrede. Jim Burns zat met zijn vrouw in de huiskamer van zijn kasteel. Jim had nooit aan Tom Fulton gebluft over zijn afkomst, maar hij was de zoon van een edelman. En nu had hij van een oom een landgoed geërd. Hij was gehuwd met een lieve vrouw.

Een week te voren had Jim een auto gekocht. En thans zat hij met zijn vrouw te praten over een reis, welke ze samen zouden ondernemen. Eerst wilde Jim zijn vriend Tom te Londen bezoeken en dan naar België oversteken om ook de familie Spellink terug te zien.

Betsy, zijn vrouw, wist hoe Jim ziek had gelegen bij brave menschen in Vlaanderen en de eenvoudige Tom hem verpleegde. Jim had verteld van de vlucht met twee meisjes, Elodie en Bertha, dan met moedige mannen, tot Tom en hij bij Maldegem onder een elektrische draadversperring waren gekropen en Holland bereikten. Vandaar keerden ze naar Engeland terug. Zij

waren terug bij het leger gegaan en aan de dood of verminking ontsnapt.

— Ik wil Ieper, Passchendale, Roeselare, Tielt, Aalter, Maldegem terug zien, had Jim gezegd.

't Was vóórjaar nu en op een mooien dag reden Jim en Betsy heen. Zij kwamen te Londen aan. 's Avonds wandelden ze in een drukke straat. Plots bleef Jim voor een straatmuzikant staan. Vergiste hij zich niet?

— Tom Fulton, zei hij.

— O, Jim Burns! riep de muzikant uit.

Maar dan scheen hij beschaamd.

— Jim, ik moet zoo mijn kost verdienen, sprak hij. Dat is toch beter dan bedelen. Toen ik uit den oorlog terug keerde, was er een andere knecht in 't pakhuis. Nu tellen soldaten niet meer mee. De oorlog is voorbij... Gij weet, dat er duizenden werklozen zijn... Ik kan geen bezigheid vinden, waar ik ook gezocht heb.

— Beste kerel, sprak Jim, ik ben een tijd ziek geweest. Toen ik beter was, trouwde ik. Dikwijls dacht ik aan u, maar ik had geen tijd om te reizen. Maar nu kwam ik u bezoeken... Kom mee, Tom, wij moeten praten. Hier is mijn vrouw... Zij weet wat gij voor mij gedaan hebt.

Betsy voelde ook medelijden met Tom Fulton. En Jim toonde zich een dankbare vriend. Hij sprak met Tom en zijn vrouw en kocht voor

hen aan den havenkant een winkel, waar ze flink hun brood zouden verdienen.

Jim en Betsy staken van Dover naar Oostende over. Ook de auto voer mee.

Den eersten nacht logeerden Jim en Betsy te Brugge. Den volgenden morgen reden ze naar Roeselare. Eerst wilde Jim de familie Spellink weer zien. Hij had hun adres: bij den Diksmuidschen steenweg, Maar hij vond de hoeve niet. 't Was er alles puin. Een jongen lichtte hen in.

— De Spellink's wonen ginder in die koterij, zei hij.

En Jim en Betsy kwamen aan een barak met eenige even ellendige hokjes er naast.

Spellink was den grond er naast aan 't spitzen.

— Nog een die naar onze mizerie komt kijken, bromde hij.

Jim kende ook wat Vlaamsch.

— Good day, Spellink... Kent joe me niet more? vroeg hij.

— Verdraaid, hij weet mijn naam, zei Spellink.

Hij keek Jim scherp aan.

— Onze Engelschman! riep hij uit. Ja, ja... een van de vogels die onder ons dak vlogen... de een, die ziek geweest is... Gij zijt Jim?

— Ja, Jim Burns!

— En de ander was Tom... Leef hij nog?

— Ja, ja... leel greetings fan him!

— Moeder, Elodie, Bertha... kom een keer uit het hondenkot. Er is een kennis! riep Spellink opgewonden.

Elodie herkende Jim het eerst. En 't was tuschen allen een hartelijke begroeting.

— Komt binnen! noodigde Spellink. Maar stoot uw hoofd niet... Zoo laten ze ons hier zitten... Maar God zij geloofd, we hebben onze jongens terug gekregen. Zij werken nu te Gent in een fabriek om wat geld te verdienen.

Spellink vertelde hoe de oorlog hem alles ontnomen had. Toen hij met zijn gezin van Wetteren terug keerde, lag de hoeve geheel in puin. En hij had deze barakjes gebouwd. Men beloofde hulp.

— Maar met schoone woorden doen wij niet voort, besloot hij.

En Jim was blij ook hier zijn dankbaarheid te kunnen toonen. Deze brave menschen hadden zijn leven gered, al brachten ze zich zelf in groot gevaar.

En Spellink moest nu met metselaars en timmerlieden spreken, en een hoeve laten bouwen. De latere schadevergoeding kon dan van nut zijn om de zaak uit te breiden.

En zoo maakte Jim zijn reis tot een geluk voor anderen en ook voor zich zelf.

Hij nam Elodie en Bertha mee in de auto naar Tielt, waar hij hun oom bezocht. Zij reden naar Aalter en Maldegem en Jim toonde, waar hij over de grens was geraakt.

En Betsy zag de wonden van Vlaanderen tus-
schen de zee en de Leie, al die verwoesting.

Maar toen eenige jaren later Jim en Betsy weer
ons land bezochten, vonden ze de verwoeste
streek hersteld.

E I N D E